

ลำไย (Longan)

ประวัติและถิ่นกำเนิด

ถิ่นกำเนิดสันนิษฐานว่าอยู่ในประเทศจีนตอนใต้และแพร่กระจายเข้าสู่อินเดีย พม่า ฟิลิปปินส์ ยุโรป สหรัฐอเมริกา (ฮาวายและฟลอริดา) ติมูเกะอินเดียนตะวันตกและเกาะมาดากัสการ์ ส่วนลำไยในประเทศไทยนั้น สันนิษฐานว่ามาจากประเทศจีนตอนใต้เช่นกัน

พันธุ์ลำไยแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

- ก. ลำไยเครือหรือลำไยเถา
- ข. ลำไยต้น แบ่งออกเป็น 2 ชนิด
 1. ลำไยพื้นเมืองหรือลำไยกระดุก
 2. ลำไยกระโหลก ผลมีขนาดใหญ่ เนื้อหนาและรสหวาน พันธุ์ที่นิยมปลูกและเป็นพันธุ์ที่ส่งออกต่างประเทศ ได้แก่
 - 2.1 **พันธุ์ดอกหรือฮิดอ** เป็นพันธุ์เบา ออกดอกประมาณ เดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวประมาณ เดือนมิถุนายน หรือ กรกฎาคม สามารถแบ่งตามสียอดอ่อนได้ 2 ชนิด คือ ยอดแดงและยอดเขียว
 - 2.2 **พันธุ์สีชมพู** เป็นพันธุ์กลาง ออกดอกประมาณปลายเดือนธันวาคมถึงต้นมกราคมเก็บเกี่ยวได้ประมาณกลางเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม
 - 2.3 **พันธุ์แห้ว** เป็นพันธุ์หนัก ออกดอกปลายเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวได้ประมาณเดือนสิงหาคม ลำไยพันธุ์แห้ว แบ่งได้ 2 ชนิด คือ ยอดแดงและยอดขาว
 - 2.4 **พันธุ์เปี้ยวเขียว** เป็นพันธุ์หนัก ออกดอกปลายเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

สภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม

ดิน มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำได้ดี มีความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 5.5 – 6.5

น้ำ มีปริมาณน้ำฝนไม่ต่ำกว่า 1,000 มม./ปี และควรมีการกระจายของฝนดีประมาณ 100 - 150 วัน/ปี

อุณหภูมิ ลำไยต้องการความหนาวเพื่อช่วยชักนำให้เกิดดอก อุณหภูมิในช่วงนั้นควรอยู่ระหว่าง 10 – 15 °C นาน 1-2 เดือน

แสง แหล่งปลูกลำไยต้องโล่งแจ้ง มีแสงแดดส่องตลอดเวลา

การปลูก

ระยะปลูก 8 – 12 x 8 – 12 เมตร

การเตรียมหลุมปลูก ขนาด 80x80x80 เซนติเมตร

ฤดูปลูกลำไย ปลูกได้ตลอดปี ช่วงที่เหมาะสมคือปลายฤดูฝน (กันยายนถึงตุลาคม) ซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศเหมาะสม ลำไยจะเจริญเติบโตได้ดี

วิธีการปลูก ส่วนใหญ่ปลูกด้วยกิ่งตอน การปลูกจะขุดตรงกลางหลุมให้ลึกเท่ากับภาชนะที่ใช้ชำ ใส่ปุ๋ยมูลคอกหรือมูลวัวประมาณครึ่งช้อนโต๊ะ เพื่อป้องกันปลวกและแมลงในดิน จากนั้นกลบดินให้แน่น ให้สูงกว่าระดับพื้นดินทั่วไปเล็กน้อยเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ปักหลักป้องกันลมโยกต้นลำไย

การดูแลรักษา

การดูแลรักษาในระยะที่ลำไยยังไม่ให้ผล

1. **การทำร่มเงา** ควรทำร่มเงาให้ต้นลำไยที่ปลูกใหม่ เมื่อต้นลำไยตั้งตัวได้ดีแล้วจึงเอาที่บังร่มออก
2. **การให้น้ำ** ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอประมาณสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง จนต้นลำไยตั้งตัวได้ดีแล้วก็ให้น้ำตามความจำเป็น
3. **การคลุมดิน** วัสดุที่ใช้คลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว เศษหญ้า หรือพีชตระกูลถั่วต่างๆ ปลูกคลุมดิน ซึ่งจะเป็นการช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน
4. **การสร้างทรงพุ่มของลำไย** จะสร้างทรงพุ่มของลำไยให้เป็นต้นเดี่ยวขึ้นไปก่อนแล้วจึงค่อยปล่อยให้แตกกิ่งก้านเมื่อมีความสูงจากดินประมาณ 1 เมตร ประมาณ 2 – 3 กิ่ง
5. **การให้ปุ๋ย** เมื่อต้นพันธุ์ตั้งตัวได้แล้วควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก และปุ๋ยวิทยาศาสตร์สูตร 15-15-15 อัตรา 100 – 150 กรัม/ครั้ง/ต้น

การดูแลรักษาลำไยที่ให้ผลผลิต

เดือนกันยายน ระยะหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งที่ถูกโรคแมลงเข้าทำลาย กิ่งฉีกหัก กิ่งน้ำค้าง กิ่งไขว้ซ้อนกัน เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งขึ้น
2. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 10 – 20 กก./ต้น
3. ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 1 – 2 กก./ต้น
4. ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยในการแตกใบอ่อนได้เร็วขึ้น

เดือนตุลาคม ระยะแตกใบอ่อน

1. พ่นปุ๋ยทางใบสูตร 30-20-10 อัตรา 20 – 30 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร
2. ควรกำจัดวัชพืชให้หมด

เดือนพฤศจิกายน ระยะใบแก่

1. ควรมีการแต่งกิ่งอีกครั้ง ตัดเฉพาะกิ่งที่แตกออกมาเป็นกระจุก กิ่งน้ำค้าง กิ่งซ้อนกัน
2. การใส่ปุ๋ยเคมีตัวกลางและตัวหลังสูง เช่น สูตร 9-24-24 ประมาณ 1 - 2 กก./ต้น เพื่อบำรุงให้มีการสะสมอาหารและการสร้างตาดอก
3. ควรรดให้น้ำเพื่อให้ต้นพักตัวเร็วขึ้น

เดือนธันวาคม ระยะใบแก่

1. ควรกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดสวนและใต้ทรงพุ่ม
2. ควรพ่นปุ๋ยทางใบเพื่อบำรุงต้นและกระตุ้นการสร้างตาดอก เช่น ปุ๋ย 10-45-10 อัตรา 20 – 30 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร
3. ควรรดการให้น้ำเพื่อให้ต้นลำไยมีการสร้างตาดอก

เดือนมกราคม ระยะแทงช่อดอก

1. ควรมีการให้น้ำเล็กน้อย และเพิ่มปริมาณ
2. ควรมีการพ่นปุ๋ยทางใบเพื่อบำรุงช่อดอก และการติดผลที่ดีขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปุ๋ยสูตร 10-45-10 อัตรา 20 – 30 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร

เดือนกุมภาพันธ์ ระยะดอกบาน

1. ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ
2. ควรนำฟางมาเลี้ยงในระยะนี้เพื่อช่วยในการผสมเกสร
3. ควรดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคแมลงทุกชนิด

เดือนมีนาคม - เมษายน ระยะติดผลขนาดเล็ก

1. ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

2. ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 ประมาณ 1 – 2 กก./ต้น เพื่อบำรุงให้ผลโตอย่างสม่ำเสมอ

เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ระยะผลกำลังเจริญเติบโต

1. ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ

2. ก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต 30 วันควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21

เดือนสิงหาคม ระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

1. ควรงดการให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต 7 – 10 วัน

2. การเก็บเกี่ยว ควรใช้ บันได หรือ พะอง พาดกิ่งขึ้นไปใช้กรรไกรตัดข้อผลให้ลึกเข้าไปประมาณ 1 ฟุต จากปลายข้อ

วิธีการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์เพื่อให้ลำไยออกดอก

1. การเตรียมดินก่อนการราดสาร โดยทำความสะอาดทรงพุ่มกำจัดวัชพืชและกวาดเอาวัสดุคลุมดินออก ถ้าดินแห้งเกินไปควรรดน้ำให้ชุ่มก่อนการราดสาร 1 วัน

2. อัตราของสารโพแทสเซียมคลอไรด์ (KCl₃) ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของสาร อายุลำไย หรือขนาดทรงพุ่มและชนิดของเนื้อดิน ในกรณีที่เป็นดินทรายหรือดินร่วนปนทราย ควรใช้อัตราของสารที่มีความเข้มข้นของเนื้อสารไม่ต่ำกว่า 95 % ดังนี้
ลำไยอายุ 5 – 7 ปี ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ 100 กรัม/ต้น
ลำไยอายุ 7 – 10 ปี ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ 150 กรัม/ต้น
ลำไยอายุ 10 ปีขึ้นไป ใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ 200 กรัม/ต้น

กรณีที่เป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูง ควรเพิ่มสารอีก 50 กรัม/ต้นในทุกอัตรา โดยละลายสารเคมีในน้ำประมาณ 50 – 100 ลิตร ราดให้ทั่วบริเวณทรงพุ่ม

3. การให้ความชื้น ภายหลังจากการราดสารโพแทสเซียมคลอไรด์ ควรให้น้ำเพิ่มขึ้นจนดินอิมตัวจนกระทั่งลำไยออกดอก ทั่วไป จะใช้เวลาประมาณ 20 – 35 วัน

4. ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการใช้สารโพแทสเซียมคลอไรด์ ควรทำก่อนฤดูกาลของการออกดอกตามปกติ คือไม่เกินเดือนพฤศจิกายน หรือหลังฤดูกาลปกติประมาณเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน

ข้อกำหนดเรื่องขนาดมาตรฐานลำไยสด

ขนาด	จำนวนผล/กิโลกรัม	
	ลำไยข้อ	ลำไยผลเดี่ยว
1	< 85	< 91
2	85 – 94	91 – 100
3	95 – 104	101 – 111
4	105 – 114	112 – 122
5	≥ 115	≥ 123

เรียบเรียงโดย พิจิตร ศรีปิ่นตา
จัดทำโดย งานสารสนเทศ

ลำไย

Longan

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

สถาบันวิจัยพืชสวน

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
313 ม.12 ต.หนองควาย อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230

โทร. 053-114133-36 โทรสาร. 053-114072

Website : www.doa.go.th/hc/cmrrc